

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Факультет історії та міжнародних відносин
Кафедра міжнародних студій та суспільних комунікацій

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
доц. Андрейко В.І.
«06» 06 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЄС**

Рівень вищої освіти	Магістр
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма	Країнознавство
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми зовнішньої політики країн ЄС» для здобувачів вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» освітньої програми «Країнознавство».

Розробники:

Вовканич І. І., професор, доктор історичних наук; професор кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій

Андрейко В.І., доцент, кандидат історичних наук; доцент кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій

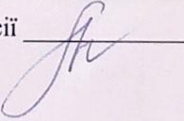
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
міжнародних студій та суспільних комунікацій

протокол № 9 від «26» 06 2024 р.

Завідувач кафедри Вовканич І. І.

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

протокол № 7 від «28» 06 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Мишко С.А.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма Навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-ий ОС «Магістр»	1-ий ОС «Магістр»
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6	1	1
	Лекції:	
	30	8
	Практичні (семінарські):	
	10	4
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	80	108

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – вивчення теоретико-методологічних засад, сутності, правових основ, пріоритетів та засобів реалізації зовнішньої політики країн Європейського Союзу. Студенти мають змогу дослідити динаміку та сучасний стан зовнішньої політики країн ЄС, з'ясувати правову, загальнополітичну, економічну, гуманітарну та інші складові цієї політики. У ході вивчення предмету студенти аналізують і порівнюють правове та інституційне забезпечення, відмінності у становленні та динаміці розвитку відносин ЄС з окремими державами та субрегіонами. Курс є інтегрованою навчальною дисципліною, що охоплює базові знання про історію, політику та економіку ЄС, окремих країн та субрегіонів поза його межами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент **повинен знати:**

- специфіку зовнішньополітичних концепцій окремих держав ЄС;
- основи формування зовнішньої політики країн ЄС;
- тенденції інтеграції та їх вплив на розвиток європейського регіону;
- роль та місце ЄС у світовій політиці;
- проблеми та завдання у контексті становлення відносин України та країн ЄС.

вміти:

- визначати роль і місце країн ЄС у світовій політиці;
- орієнтуватися у тенденціях формування та реалізації інтеграційних процесів у Європі;
- характеризувати зовнішню політику країн ЄС, виявляти спільні та відмінні риси у зовнішньополітичній діяльності держав регіону;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки у детермінантах, засобах, інструментах та наслідках зовнішньої політики країн ЄС;
- аналізувати вплив зовнішньої політики держав Європейського Союзу на формування зовнішньополітичних засад України.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК11. Здатність застосовувати сучасні знання у практичній діяльності. ЗК12. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами, як усно, так і письмово. ЗК13. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій.

	<p>ЗК15. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК16. Навички міжособистісної взаємодії та повага до різноманітності та багатокультурності.</p> <p>ЗК17. Здатність діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву та громадянську позицію, розвивати лідерські якості.</p>
<p><i>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</i></p>	<p>СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.</p> <p>СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.</p> <p>СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.</p> <p>СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.</p> <p>СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.</p> <p>СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.</p> <p>СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.</p> <p>СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.</p> <p>СК11. Здатність і готовність здійснювати дослідницьку діяльність з метою отримання нових знань шляхом застосування новітніх підходів та методик, що склались в галузі країнознавства та суміжних науках.</p> <p>СК12. Здатність здійснювати комплексний пошук джерел різноманітного походження, типів та форм для системного аналізу, прогнозування та моделювання процесів і явищ у міжнародних відносинах.</p> <p>СК14. Здатність виявляти, спираючись на новітні підходи сучасної науки, особливості національних процесів в різних країнах, враховувати їхній вплив на внутрішню та зовнішню політику держав в умовах глобалізації та зростаючого конфлікту ідентичностей.</p> <p>СК15. Здатність використовувати іноземні мови для здійснення інформаційно-пошукової, аналітичної та комунікативної професійної діяльності.</p> <p>СК16. Здатність і готовність до виявлення, аналізу та інтерпретації суспільно-політичних та соціально-економічних процесів у країнах і регіонах світу з урахуванням їх конфесійної та культурно-історичної специфіки.</p>

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми зовнішньої політики країн ЄС» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми «Міжнародні відносини» за ОКР Бакалавр: «Основи світової політики (теорія і практика)»; «Політична історія світу»; «Міжнародні відносини та світова політика»; «Зовнішня політика України»; «Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми *«Країнознавство»* вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

ПРН3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

ПРН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

ПРН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

ПРН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми (зокрема екологічні) та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

ПРН8. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань.

ПРН13. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхні точки зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

ПРН14. Визначати особливості національно-етнічної та культурно-історичної складових окремих країн та міжнародних відносин загалом.

ПРН15. Аналізувати зовнішню політику та міжнародні зв'язки України в контексті її головної стратегічної мети – європейської та євроатлантичної інтеграції.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:

- РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями зовнішньої політики держав-членів Європейського Союзу.
- РН3. Застосовувати сучасні підходи, зокрема теорію зовнішньої політики, для дослідження проблем зовнішньої політики країн ЄС.
- РН4. Аналізувати способи та механізми забезпечення безпеки у зовнішній політиці держав Європейського Союзу, зокрема шляхом участі у воєнно-політичному блоці НАТО.
- РН5. Збирати та обробляти інформацію про стан зовнішньої політики держав ЄС, використовуючи сучасні методи (контент-аналіз, івент-аналіз, системний аналіз тощо).
- РН7. Оцінювати та аналізувати зовнішньополітичні проблеми окремих країн та ЄС загалом, які, зокрема, пов'язані з координацією зовнішньої політики між інтеграційним об'єднанням та його державами-членами.
- РН8. Студенти повинні вільно спілкуватися державною мовою усно і письмово, зокрема з професійних питань.
- РН13. Брати участь у професійні дискусії на практичних заняттях (семінарах, дебатах тощо), аргументуючи свою точку зору та поважаючи своїх опонентів.
- РН14. Знати особливості національно-етнічної та культурно-історичної складових окремих країн ЄС, які впливають на їхню зовнішню політику.
- РН15. Розуміти місце України в зовнішньополітичних стратегіях як окремих країн-членів ЄС, так і Європейського Союзу загалом.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- 1) доповіді та активна робота на семінарських заняттях;
- 2) виконання ряду тестових завдань із пройдених тем;
- 3) написання рефератів;
- 4) презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- 5) участь та виступи на наукових заходах;
- 6) інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми *поточного* контролю включають бали за роботу на семінарських, практичних, виконання тестів до тем, а також оцінювання всіх видів самостійної роботи, запланованих у робочій програмі навчальної дисципліни.

Форма *модульного* контролю має на меті оцінити знання, вміння та практичні навички, набуті під час засвоєння теоретичного і практичного матеріалу після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота проводиться у письмовій формі за окремими варіантами з трьома рівнями складності або у формі електронного тестування.

Форма *підсумкового* контролю з дисципліни «Актуальні проблеми зовнішньої політики країн ЄС» (екзамен) визначається в освітній програмі спеціальності, відображається в навчальному плані та проводиться усно за заздалегідь підготовленими екзаменаційними білетами або шляхом тестування.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	3	30
Індивідуальне самостійне завдання	1	20
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи та підсумкового семестрового контролю

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
Відмінний	100-90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань.	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує передбачені програмою завдання; використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

<i>Достатній</i>	89-74	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
<i>Задовільний</i>	73-60	володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
<i>Незадовільний</i>	59-35	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані вміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
<i>Неприйнятний</i>	34-1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи зовнішньої політики

Зовнішня політика. Внутрішня політика. Зовнішньополітичні теорії. Пасивна політика. Агресивна політика. Активна політика. Консервативна політика. «Національні інтереси». Нація. Міжнародні впливові кола. Геополітичний аспект. Внутрішньополітичний аспект. Ідеологічний аспект. Політичні засоби. Воєнні засоби. Економічні засоби. Ідеологічні засоби. Інформаційно-пропагандистські засоби. Принципи зовнішньої політики. Конституція ЄС. Інститути Європейського Союзу. Принцип мирного співіснування. Принцип не застосування сили. Принцип суверенної рівності держав. Принцип непорушності державних кордонів. Принцип невтручання у внутрішні справи держави. Принцип взаємного інтересу. Баланс інтересів держав. Європейська політика сусідства. Політика ЄС з питань безпеки, розширення та добросусідства. Спільна політика безпеки та оборони ЄС.

Тема 2. Інституційна структура та процедура прийняття рішень у Європейському Союзі

Діяльність ЄС. Угоди. Лісабонська угода. «Європейське Співтовариство». Європейський Союз. Три «опори» ЄС. Маастрихтська угода. Амстердамський договір. Інститут європейського громадянства. Ніццький договір. Хартія основних прав ЄС. Склад Європейської Комісії. Генеральні директорати та генеральний секретаріат. Завдання Комісії. Вибори до європарламенту. Політичні групи та їх відповідальність. Обрання Президента та затвердження складу Європейської Комісії. Види законодавчих процедур у ЄС. Завдання Ради ЄС. Склад Ради ЄС. Європейська Рада як орган політичного керівництва. Повноваження, якими наділена Європейська Рада. Утворення

Суду ЄС. Європейський Суд справедливості. Загальний Суд. Повноваження Суду ЄС. Роль ЄСП у правотворчому процесі. Рада Європейського Союзу. Процедури прийняття рішень.

Тема 3. Зовнішня політика Італійської Республіки

Зовнішньополітичний курс Італії. Місце Італії в Раді Європи. Діяльність Італії в рамках НАТО. Діяльність Італії у «Великій сімці». Італійська модель дипломатичної служби. Італія та Балкани. Пріоритети регіональної політики Італії. Культурна дипломатія Італії. Відносини між Україною та Італією на сучасному етапі.

Тема 4. Європейська служба зовнішніх справ.

Місце Європейської служби з питань зовнішньої діяльності у системі органів і посадових осіб, що реалізують безпекову політику ЄС. Верховний представник ЄС. Вимоги до кандидата та порядок призначення Верховного представника. Функції і завдання Верховного представника ЄС. Дипломатична служба. Роль та місце спецпредставників. Повсякденна робота спецпредставників. Ключові функції спецпредставників. Порядок призначення спецпредставників.

Тема 5. Зовнішня політика ФРН: європейський та глобальний вимір

Зовнішня політика Німеччини після об'єднання. Роль Німеччини в інтеграційних процесах Європейського Союзу. Німецько-французькі відносини. ФРН і США в контексті євроатлантичних відносин. Відносини Німеччини з країнами Вишеградської групи. ФРН і країни, що розвиваються.

Тема 6. Актуальні проблеми зовнішньої політики Іспанії

Зовнішньополітична спадщина режиму Франко. Національні інтереси в зовнішній політиці Іспанії. Відносини між Іспанією та США. Іспано-українські взаємовідносини. Проблема сепаратизму в Іспанії. Особливості взаємовідносин між Іспанією та Португалією. Проблема Гібралтару.

Тема 7. Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Французької Республіки

Глобальний вектор зовнішньої політики Французької Республіки. Уряд Франції. Сучасна дипломатична служба Франції. Відносини Франції с США та НАТО. Франко-африканське співробітництво.

Тема 8. Загальна зовнішня політика і політика безпеки ЄС

Загальна зовнішня політика. Політика безпеки. Стратегічні цілі. Інструменти СЗПБ. «Сіра зона». Комітет політики та безпеки. Міжурядове Європейське оборонне агентство. Специфіка ЄС як учасника безпекових відносин. Типи кризового врегулювання. Бюджет Євросоюзу. Верховний представник. Міжпарламентська конференція. Статус ЄС в роботі міжнародних організацій. Особливості діяльності ООН у сфері забезпечення міжнародної безпеки. Відносини ЄС із Радою Європи. Співпраця з Організацією з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Тема 9. Особливості зовнішньої політики країн Вишеграду

Причини виникнення та роль Вишеградської Групи в ЄС. Регіональна політика країн Вишеграду. Зовнішня політика Польщі. Зовнішня політика Словаччини. Зовнішня політика Угорщини. Зовнішня політика Чехії. Співпраця між Вишеградом та Україною.

Тема 10. Європейська політика сусідства

Політика сусідства Європейського Союзу. Основні інструменти політики сусідства. Угоди про асоціацію або про партнерство. Генеральний Директорат з переговорів про сусідство і розширення. Розподіл компетенції між Союзом та державами. Політико-правові передумови співробітництва України та ЄС. Історія розвитку відносин України та ЄС. Персональні санкції. Таргетовані санкції. Фінансові санкції. Заморожування активів. Галузеві санкції. Заборона на переказ коштів. Антиросійські санкції.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Тема 1. Теоретичні основи зовнішньої політики.	14	2	-	-	-	12
Тема 2. Інституційна структура та процедура прийняття рішень у Європейському Союзі	14	4	-	-	-	10
Тема 3. Зовнішня політика Італійської Республіки	10	2	2	-	-	6
Тема 4. Європейська служба зовнішніх справ.	14	4	-	-	-	10
Тема 5. Зовнішня політика ФРН: європейський та глобальний вимір	12	2	2	-	-	8
Тема 6. Актуальні проблеми зовнішньої політики Іспанії.	10	2	2	-	-	6
Тема 7. Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Французької Республіки	12	2	2	-	-	8
Тема 8. Загальна зовнішня політика і політика безпеки ЄС.	12	4	-	-	-	8
Тема 9. Особливості зовнішньої політики країн Вишеграду.	10	4	2	-	-	4
Тема 10. Європейська політика сусідства.	12	4	-	-	-	8
Модульна контрольна робота			-	-	-	-
Разом за модуль		30	10	-	-	80
Разом за семестр	120	30	10	-	-	80

6.3. Теми семінарських занять (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість (год.)	
		денна	заочна
1.	Зовнішня політика Італійської Республіки	2	-
2.	Зовнішня політика ФРН: європейський та глобальний вимір	2	2
3.	Актуальні проблеми зовнішньої політики Іспанії	2	
4.	Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Французької Республіки	2	-
5.	Особливості зовнішньої політики країн Вишеграду	2	2
6.	Разом	10	4

6.4. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин (денна ф.н.)	Кількість годин (заочна ф.н.)
Тема 1. Теоретичні основи зовнішньої політики.	12	14
Тема 2. Інституційна структура та процедура прийняття рішень у Європейському Союзі	10	14
Тема 3. Зовнішня політика Італійської Республіки	6	10
Тема 4. Європейська служба зовнішніх справ.	10	8
Тема 5. Зовнішня політика ФРН: європейський та глобальний вимір	8	10
Тема 6. Актуальні проблеми зовнішньої політики Іспанії.	6	10
Тема 7. Стратегічні пріоритети зовнішньої політики Французької Республіки	8	12
Тема 8. Загальна зовнішня політика і політика безпеки ЄС.	8	12
Тема 9. Особливості зовнішньої політики країн Вишеграду.	4	10
Тема 10. Європейська політика сусідства.	8	8

<i>Разом</i>	80	108
--------------	----	-----

6.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студента з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми зовнішньої політики країн ЄС» складається з виконання **Індивідуального наукового завдання (ІНЗ)** на одну із запропонованих тем.

6.6. Тематика ІНД

1. Угоди та договори, за якими здійснює свою діяльність Європейський Союз.
2. Зовнішня політика держави: поняття та сутність, основні риси та цілі.
3. Міжнародні відносини та зовнішня політика держави: суть, види, принципи та суб'єкти.
4. Основні принципи внутрішньої і зовнішньої політики.
5. Засади внутрішньої і зовнішньої політики.
6. Зовнішня політика Української держави на сучасному етапі.
7. Європейська Комісія, як один з найважливіших акторів в сфері зовнішніх відносин Євросоюзу.
8. Функціонування комітетів Європейського Парламенту.
9. Європейська Рада як орган політичного керівництва.
10. Склад Ради ЄС та особливості голосування при прийнятті рішень.
11. Правова база процедури прийняття рішень ЄС.
12. Сутність і завдання зовнішньої політики ЄС.
13. Верховний представник Союзу з питань закордонних справ та його функції.
14. Взаємодія Верховного представника Союзу з питань закордонних справ з інститутами, органами та установами ЄС.
15. Європейська служба з питань зовнішньої діяльності.
16. Роль та місце спеціальних представників дипломатичної служби ЄС.
17. Правова регламентація діяльності Європейського Союзу у сфері зовнішньої політики.
18. Українсько-німецьке співробітництво на сучасному етапі.
19. Німецько-російські відносини у контексті українсько-російського протистояння.
20. Роль ФРН у Європейському Союзі після Брекзиту.
21. Німецько-турецькі відносини та перспективи інтеграції Туреччини у «Велику Європу».
22. Німецько-китайське співробітництво.
23. Участь ФРН у міжнародних організаціях.
24. Німецька культурна дипломатія на сучасному етапі.
25. Франко-німецькі відносини як стрижень європейської безпеки і співробітництва
26. Середземноморський вектор у політиці Франції.
27. Відносини Франції з державами Південно-Східної Азії.
28. Франція – Україна: еволюція політичних відносин.
29. Сучасна дипломатична служба Франції
30. Культурна дипломатія Французької Республіки
31. Особливості французької дипломатії: традиційні та сучасні аспекти
32. Органи і посадові особи, уповноважені представляти Європейський Союз на міжнародній арені.
33. Характеристика засад спільної зовнішньої політики і політики безпеки ЄС
34. Особливості загальної політики безпеки та оборони.
35. Правоохоронне та безпекове співробітництво в Європейському Союзі
36. Європейська служба по боротьбі з шахрайством

37. Значення «спільних цінностей» Європейського Союзу для забезпечення його безпеки «values based policy».
38. Особливості Реалізація Європейської безпекової політики у сфері протидії незаконній міграції та торгівлі людьми.
39. Співпраця ЄС і ООН у сфері безпекової політики.
40. Співпраця ЄС і НАТО у сфері безпекової політики.
41. Співпраця ЄС і ОБСЄ у сфері безпекової політики.
42. Органи та посадові особи ЄС, що реалізують безпекову політику ЄС.
43. Передумови та сутність політики сусідства ЄС.
44. Інструменти здійснення політики сусідства.
45. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: основна характеристика і зміст.
46. Перспективи відносин України з ЄС.
47. Підтримка державної і суспільної стабільності у сусідніх регіонах, як пріоритетний напрям розвитку зовнішніх зв'язків Союзу.
48. Антиросійські санкції ЄС.
49. Сучасний стан відносин ЄС та Україна у контексті політики добросусідства.
50. Нормативно-правове забезпечення Політики сусідства Євросоюзу
51. Формування зовнішньополітичного курсу Італії після закінчення «холодної війни» .
52. Діяльність Італії в Раді Європи.
53. Діяльність Італії у «Великій вісімці».
54. Становлення «італійської моделі» дипломатичної служби.
55. Дипломатична служба Італії та нові виклики ХХІ століття.
56. Культурна дипломатія Італії.
57. Українсько-італійські відносини на сучасному етапі.
58. Зовнішньополітична спадщина режиму Франко.
59. Міграційна політика Іспанської держави.
60. Іспано-британські відносини. Проблема Гібралтару.
61. Іспанія та США в контексті євроатлантичних відносин
62. Зовнішня політика Іспанії у міжвоєнний період
63. Національні інтереси в зовнішній політиці Іспанії.
64. Вишеградська четвірка. Причини виникнення та роль в ЄС
65. Україна та Вишеградська четвірка
66. Угорщина як член Вишеградської четвірки
67. Польща як член Вишеградської четвірки
68. Словаччина як член Вишеградської четвірки
69. Чехія як член Вишеградської четвірки
70. Посткомуністичні трансформації в країнах Вишеградської четвірки

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Навчальна програма дисципліни.
2. Підручники, навчальні та методичні посібники, довідкова література.
3. Додаткові завдання до практичних занять.
4. Індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Анакіна Т. М. Інституційна модель співробітництва України та Європейського Союзу за Угодою про асоціацію. *Форум права*. 2013. № 3. С. 14–21.
2. Андрейко В., Мишко А. Вплив ЗМІ на формування зовнішньополітичних орієнтирів держави: досвід країн Вишеграду. *Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць*. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. Вип. 1-2 (23-24). С.103-112.
3. Андрейко В. Війна Росії проти України: огляд медійного простору Чехії та Словаччини. *Міжнародний науковий вісник: зб. наук. пр.* Ужгород: ДВНЗ "УжНУ", 2023. Вип. 1-2 (27-28). С. 25-34. DOI: 10.24144/2218-5348.2023.1-2 (27-28).25-34
4. Андрейко В., Бевзюк Є., Шелемба М., Шелемба М. Міжнародні відносини та світова політика: навчально-методичний комплекс з дисципліни. Ужгород, 2024. 750 с.
5. Більше ніж сусіди Розширений Європейський Союз та Україна - нові відносини: Заключний звіт. Варшава, Фонд імені Стефана Баторія, Київ: Міжнародний фонд "Відродження", 2015. 106 с
6. Бураковський І., Немиря Г., Павлюк О. Дорога в майбутнє – дорога в Європу: Європейська інтеграція України. К., 2010. 108 с.
7. Годун С.Д. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу: Навчальний посібник. Київ: Інститут міжнародних відносин, 2007.
8. Губерський Л. В. Україна – ЄС: формування нової стратегії взаємовідносин. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. Вип. 13. Ч. 1. С. 3–7.
9. Державний суверенітет в умовах європейської інтеграції: монографія / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування ; за заг. ред.: Ю.П.Битяк, І.В.Яковюк. К.: Ред. журн. "Право України" ; Х.: Право, 2016. Вип. 15. 336 с.
10. Європейські стратегії розвитку: досвід для України (European development strategies: experience for Ukraine): монографія / Андрейко В., Артёмов І. та ін.; за заг ред. І.Артёмова. Ужгород: РІК-У, 2023. 552 с.
11. Ігошкін Г. Об'єднана Європа: що там на нас чекає? *Політика і час*. 2016. №7.
12. Інституційне право Європейського союзу / В.І.Муравйов, О.М.Шпакович, О.М.Лисенко, О.В.Святун. К.: Ін Юре, 2015. 312 с.
13. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: монографія / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування ; за заг. ред. І. В. Яковюка. К.: Ред. журн. "Право України" ; Х.: Право, 2013. Вип. 14. 208 с.
14. Ковальова О. Україна – Європейський Союз: інтеграційний потенціал і проблеми співробітництва. *Людина і політика*. 2012. № 6. С. 22–30.
15. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2011. 448 с.
16. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2001. 448 с.
17. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України: аналітичні перспективи. Київ: Інститут євроатлантичного співробітництва, 2014. 88 с.
18. Крушинський В.Ю. Європейський Союз: історія і сучасність: конспект лекцій. Київ: Інститут міжнародних відносин, 2010.
19. Лендшел М. Роль транскордонного співробітництва західних регіонів у процесі європейської інтеграції України. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Політологія, соціологія, філософія*. Вип. 3 /Міністерство освіти і науки України; Ужгородський національний університет; Редкол.: М. Вегеш (гол. Ред.),

- Андрущенко В., Блецкан М. та ін. Ужгород: СМП “Вісник Карпат”, 2006. С. 174-182.
20. Міжнародна та регіональна безпека: навчальний посібник / О.Потехін, Ю.Клименко, І.Тодоров, В.Андрейко. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2024. 312 с.
21. Міжнародно-правові аспекти співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами /М.М. Микієвич /Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2002. 200 с.
22. Муравйов В.І. Асоціація як перший крок до інтеграції. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2009. Вип. 86, ч. 1. С.85-96.
23. Посельський В. Європейський Союз Інституційні основи європейської інтеграції. Київ: “Смолокип”, 2002.
24. Сучасна політика розвитку Європейського Союзу: навчальний посібник / Упорядкування В.Андрейка. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 304 с.
25. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 р. *Офіційний вісник України*. 2006. No 24. Ст. 1794.
26. Якименко Х. Основні підходи щодо розуміння правового статусу Європейського Союзу. *Вісник Академії правових наук України*. Харків: Право, 2015. No 2. С. 262-272.
27. Яковюк І.В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х.: Право, 2013. 760 с.
28. Яковюк І. Державний суверенітет національних держав у складі Європейського Союзу: проблеми визначення. *Вісник Академії правових наук України*. 2014. No 3 (38). С. 114-126.
29. Andreyko V., Myshko A. The influence of the mass media on the processes of Ukraine's european and euro-atlantic integration: experience of the Central and Eastern European countries. *Analytical review of scientific publications of the jean monnet transcarpathian center*. Uzhhorod: SHEE UzhNU, 2021. Iss. 1. P. 97-110.
30. Andreyko V., Myshko A. Hybrid war against Ukraine: the position of the countries of Central and Eastern Europe. *International congress on social sciences, China to Adriatic- XIII* (Ankara, August 7-9, 2021). International Association of Publishers, 2021. P. 35-36.

Додаткова література

31. Авраменко В.В. Французька Республіка на міжнародній арені – від Н. Саркозі до Ф. Олланда URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2561/2270
32. Андрейко В., Тодоров І. Реакція світу на російську агресію (Рецензія на книгу: Віднянський Степан, Мартинов Андрій. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство: монографія. Київ: Інститут історії України НАН України, 2023. 264 с.). *Український історичний журнал*. 2024. № 1(574). С. 214-219. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.01.214>
33. Валіон О. В. Об'єднана Європа. Теорія, історія та перспективи для України (погляд на сучасний українсько-німецький євроінтеграційний діалог. URL: www.nbu.gov.ua/portal
34. Вдовиченко О. Основні зміни інституційної системи Європейського Союзу після Лісабонського договору. *Юридична Україна*. 2010. № 9. С. 118–123.
35. Гетьманчук А. Аудит зовнішньої політики. Україна та Німеччина. Європейська правда. Інститут світової політики. 2016. URL: <http://www.eurointegration.com.ua/>
36. Гріненко О. О. Особисті привілеї та імунітети членів інституцій Європейського Союзу. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 2. С. 275–278.
37. Добровольська І.-А. Французько-німецьке партнерство в сучасній архітектурі європейської безпеки. *Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб.наук.праць*. К.:

- Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, 2005. Вип. № 55. (Частина II). С. 51-55.
38. Добровольська І.А. Французько-німецькі відносини як осередок європейської логіки. *Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб.наук.праць.* К.: Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, 2005. Вип. № 53. (Частина II). С. 79-85.
39. Іноземцева О. Ю. Федеративні та конфедеративні ознаки в організації Європейського Союзу: до постановки питання. *Проблеми державно-правового розвитку в умовах європейської інтеграції і глобалізації.* Х., 2008. С. 141–142.
40. Коваль І. Німеччина та східноєвропейські держави: проблеми та перспективи взаємовідносин у 90-ті роки. *Актуальні проблеми міжнародних відносин.* 2000. Вип. 19. Ч. I. С. 97-98.
41. Коваль Н. Осінь Макрона: Реформи для Франції та Європи. URL: <http://prismua.org/macrons-autumn-reforms-france-europe/>
42. Кочубей Л. Сучасні особливості зовнішньої політики Франції в умовах модернізації. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/kochubei_suchasni-1.pdf
43. Малиновська Н.В. Внутрішні детермінанти зовнішньої політики Французької Республіки URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/download/2426/2159>
44. Мартинов А. Ю. Об'єднана Німеччина: від «Боннської» до «Берлінської» республіки (1990-2005 рр.). К: Інститут історії України НАН України, 2006. 447 с.
45. Рудько С.О. Зовнішня політика країн Західної Європи в постбіполярний період : навчально-методичний посібник із курсу /С. О. Рудько. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2012. 412 с.
46. Скічко І.А., Теміров Ю.Т. Пріоритети зовнішньої політики Франції за часів Е. Макрона. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view>
47. Тодоров І., Тодорова Н. Українсько-німецькі відносини в контексті історії і геополітики. *Геополітика України: історія і сучасність: зб. наук. пр. / ред. кол.: І.В.Артюмов (голов. ред.) та ін.* Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. Вип.1 (22). С. 30-44.
48. Харлан Г. Німеччина – країни Вишеградської четвірки – Україна: нереалізований потенціал співпраці у Східній Європі (1991-2013). URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/5491/1/Harlan.pdf>
49. Шаповалова О. Місце Європи у французькій зовнішньополітичній ідентичності в постбіполярний період. *Політологічний вісник: зб.наук. праць.* 2008. №. 36. С. 268-281.
50. Шпакович О. Роль європейських інституцій у розвитку європейського права. *Право України.* 2011. № 5. С. 142–147.

9. Перелік питань для підсумкового контролю з дисципліни

1. Поняття зовнішньої політики та форми її реалізації.
2. Мета зовнішньої політики. Поняття національного інтересу.
3. Цілі та засоби здійснення зовнішньої політики.
4. Сучасні принципи зовнішньої політики.
5. Поняття зовнішньої політики та форми її реалізації.
6. Мета зовнішньої політики. Поняття національного інтересу.
7. Цілі зовнішньої політики.

8. Засоби здійснення зовнішньої політики.
9. Сучасні принципи зовнішньої політики.
10. Зовнішня політика Італії в рамках Європейського Союзу.
11. Середземномор'я як пріоритет регіональної політики Італії.
12. Балкани у зовнішній політиці Італії.
13. Діяльність Італії в рамках НАТО.
14. Італія і країни Північної та Латинської Америки.
15. Африка та Азіатсько-Тихоокеанський регіон в італійській дипломатії.
16. Утворення та еволюція Європейської служби зовнішніх справ.
17. Основні компетенції та завдання Верховного представника ЄС із закордонних справ.
18. Спеціальні представники дипломатичної служби ЄС.
19. Зовнішня політика Німеччини після об'єднання.
20. Роль Німеччини в інтеграційних процесах Європейського Союзу.
21. Німецько-французькі відносини.
22. ФРН і США в контексті євроатлантичних відносин.
23. Відносини Німеччини з країнами Вишеградської групи.
24. ФРН і країни, що розвиваються.
25. Європейський напрям у зовнішній політиці Іспанії.
26. Іспано-українські відносини.
27. Іспанія та США.
28. Іспанія та Китай.
29. Проблема сепаратизму: міжнародні аспекти. Країна Басків. Каталонія.
30. Середземноморський напрям зовнішньої політики.
31. Особливості взаємовідносин між Іспанією та Португалією.
32. Внутрішні детермінанти зовнішньої політики Франції.
33. Глобальний вектор зовнішньої політики Французької Республіки
34. Зовнішньополітична діяльність Франції у рамках ЄС.
35. Євроатлантичний вектор зовнішньої політики Франції.
36. Французька Республіка у відносинах з державами Африки.
37. Інституції реалізації Спільної зовнішньої політики безпеки (СЗПБ) та їх структура.
38. Процес прийняття рішень в області зовнішньої політики та в кризових ситуаціях.
39. Загальна політика безпеки і оборони (ЗПБО) в рамках Спільної зовнішньої політики безпеки (СЗПБ): еволюція та стратегія розвитку
40. Роль та місце ЄС у співпраці з міжнародними організаціями
41. Особливості партнерства між Вишеградом та Україною
42. Зовнішня політика Польщі
43. Зовнішня політика Словаччини
44. Зовнішня політика Угорщини
45. Зовнішня політика Чехії
46. Регіональна політика країн Вишеградської четвірки
47. Інструменти політики сусідства ЄС
48. Угоди про асоціацію Євросоюзу

49. Особливості політики Східного партнерства у контексті європейської інтеграції України
50. Санкційна політика Європейського Союзу